

2030 ERAKO
EUSKADIKO
AIREAREN KALITATEAREN
PLANA

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

EKONOMIAREN GARAPEN,
JASANGARRITASUN
ETA INGURUMEN SAILA

DEPARTAMENTO DE DESARROLLO
ECONÓMICO, SOSTENIBILIDAD
Y MEDIO AMBIENTE

2030 ERAKO
EUSKADIKO
AIREAREN KALITATEAREN
PLANA

- 1** ➤ **SARRERA**
- 2** ➤ **ARAZOA ULERTZEA**
- 3** ➤ **POLITIKA- ETA ARAU-TESTUINGURUA**
- 4** ➤ **EGOERAREN DIAGNOSTIKOA**
- 5** ➤ **PRINTZIPIOAK, HELBURUAK, ARDATZ ES-
TRATEGIKOAK ETA JARDUKETA-ILDOAK**
- 6** ➤ **GOBERNANTZA-EREDUA ETA JARRAIPEN ETA
EBALUAZIO SISTEMA**
- 7** ➤ **AURREKONTU-PLANGINTZA**

2030 ERAKO EUSKADIKO AIREAREN KALITATEAREN PLANA

HAIN ZUZEN:

20-24
ALDIRAKO
GOBERNU
PROGRAMAN
(EUSKADI MARTXAN)

III.
ARDATZA:
PLANETA
BIDEZKO TRANTSIZIO
ENERGETIKO ETA
KLIMATIKOA

21
JARDUKETA-
ARLOA
INGURUNE
NATURALAREN ETA
BIODIBERTSITATEAREN
KONTSERBAZIOA

134.
KOMPROMISOA
INGURUMEN-POLITIKA
AURRERATUA ETA
INGURUNE NATURALAREN
ETA EKOSISTEMEN
HOBEKUNTZA SUSTATZEA,
BIODIBERTSITATEA ETA
LURREKO ZEIN ITSASOKO
HABITAT NAGUSIEN
DEFENTSA SUSTATUZ

5.
EKINBIDEA
KUTSADURA
ATMOSFERIKOA
KONTROLATZEKO PLAN
BERRI BAT GARATZEA

2021. eta 2022. urteetan, airearen kalitateari lotutako **gertaera garrantzitsuak** izan ditugu nazioartean:

- Zero kutsadura lorteko Europar Batasunaren (EB) Ekintza Plana
- OMEren jarraibide berriak (2021)
- Nberen Batzar Nagusiak giza eskubide unibertsaltzat hartu zuen ingurumen garbia, osasungarria eta jasangarria izatea (2022)
- Europako Batzordearen airearen kalitateari buruzko Zuzentarau berria (2022)

Zergatik prestatu dugu Plan hau?

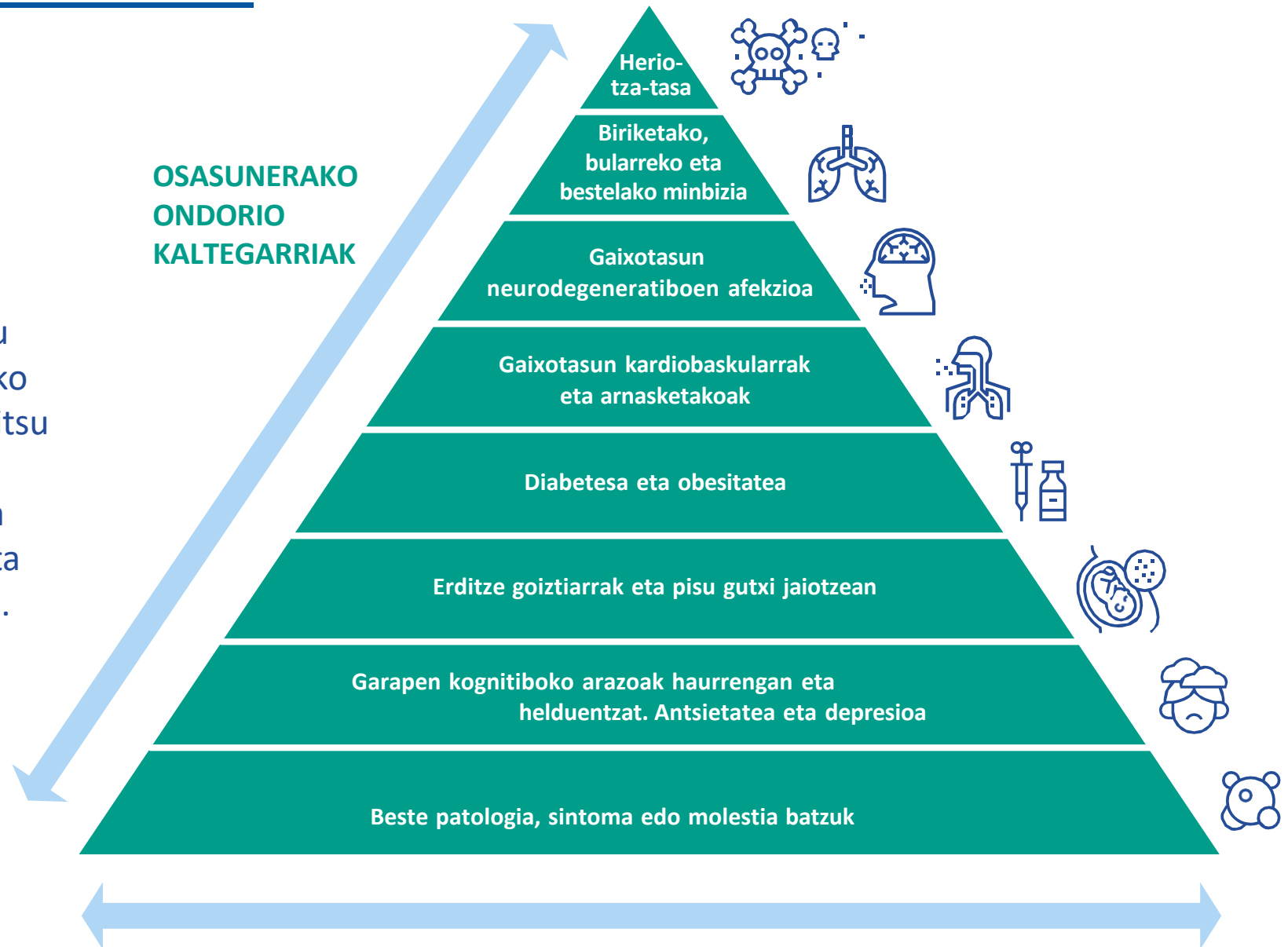
Testuinguru horretan, airearen kalitatearen arloko egungo lege guztiak betetzen badira ere, **hobetzeko aukerak** daude, nagusiki **Euskadiko herritarren osasunarekin** zuzeneko lotura duten parámetro atmosferikoei lotutakoak. Hori dela eta, Eusko Jaurlaritzaren ustez beharrezkoa da plangintza-tresna berri bat garatzea, **2030erako Euskadiko Airearen Kalitatearen lehen Plana**, alegia. Plan horrek Euskadiren arlo horretako jarduna zuzenduko du 2030. urtera arte, ikuspegi estrategiko baten eta garatu beharreko hainbat lan-ildoren bidez. Lan-ildo horiek airearen kalitatearen abiapuntuko egoeraren diagnostikoan oinarrituta zehaztuko dira, nazioarteko eta Europako egoera berrikusi ondoren.

2

ARAZOA ULERTZEA

Kutsadurarekiko esposizioak hainbat patologia eragiten ditu urtero, eta osasunerako beste arrisku garrantzitsu batzuen maila berean kokatzen du, hala nola dieta kaltegarriaren eta tabakismoaren mailan.

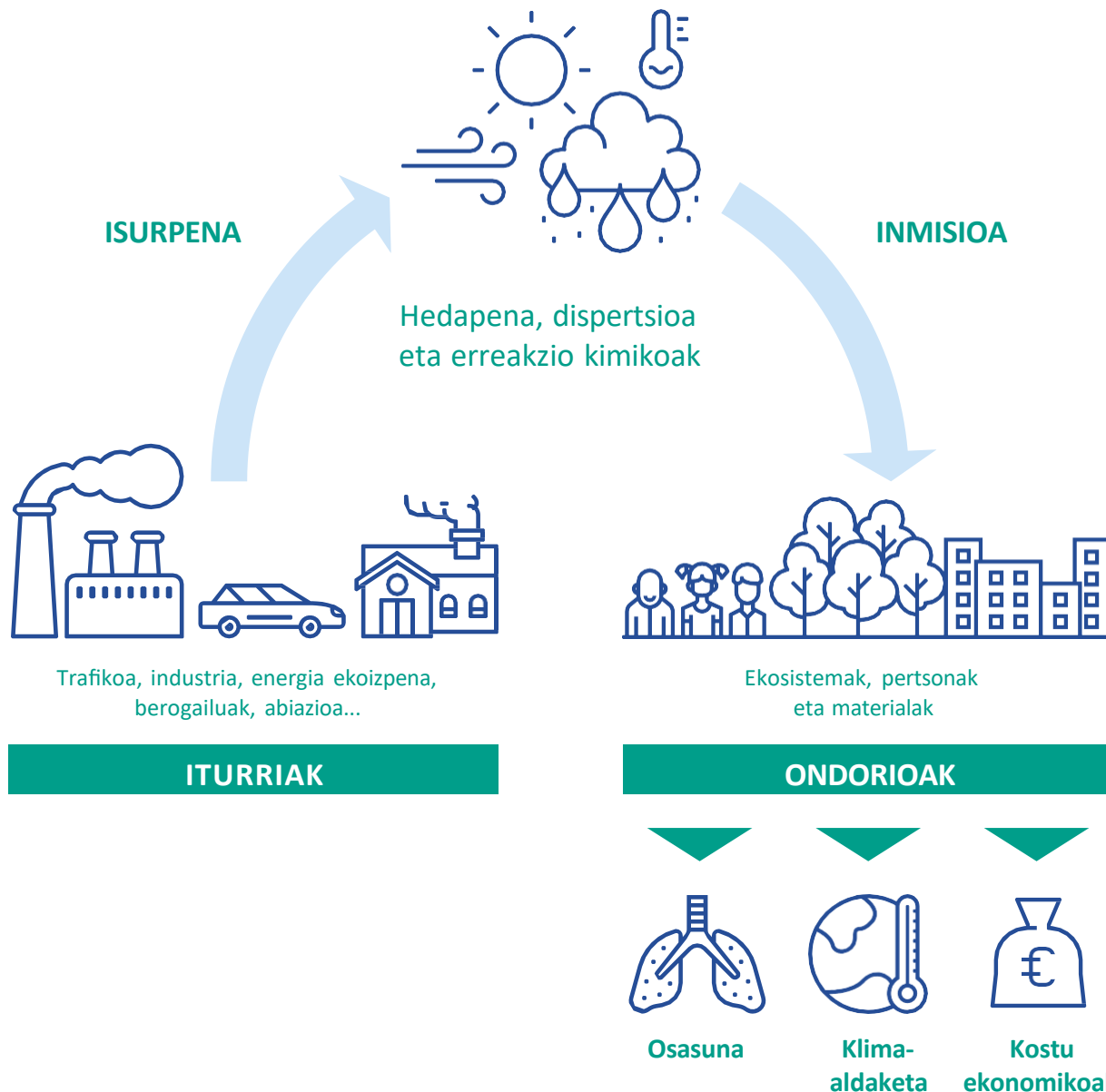
**OSASUNERAKO
ONDORIO
KALTEGARRIAK**

ERAGINPEKO BIZTANLERIA

2

ARAZOA ULERTZEA

Kutsadura atmosferikoko prozesu baten faseek erakusten dute kutsatzaileen foku eta emisio-iturri desberdinek (trafikoa, industria, energia-ekoizpena, berogailuak, abiazioa) airearen kalitate-mailetan eragiten dutela, hau da, **inmisio-mailetan**, pertsonengan eta ekosistemengan ondorio kaltegarriak eragiten baitituzte.

3

POLITIKA- ETA ARAU-TESTUINGURUA

2021: EBREN EKINTZA-PLANA: “AIREAREN, URAREN ETA LURZORUAREN ZERO KUTSADURARANTZ”

Europako Batzordeak, 2050. urtean gizakien osasunerako eta ingurumenerako kutsadura-maila seguruak bermatzeko ekintza-plana onartu zuen.

2030 ERAKO HELBURUAK (2005. URTEAREKIN ALDERATUTA):

Airearen kutsadurak eragindako heriotza goiztiarren kopurua

% 55
MURRIZTEA

Garraioaren zaratagatik ondoez kronikoak pairatzen dituzten biztanleen ehunekoa

% 30
MURRIZTEA

Kutsadura atmosferikoaren ondorioz biodibertsitatea mehatxatuta duten EBko ekosistemak

% 25
MURRIZTEA

3

POLITIKA- ETA ARAU-TESTUINGURUA

2022: AIREAREN KALITATEARI BURUZKO EUROPAKO ZUZENTARAUAREN EGUNERATZEKO PROZESU

Muga/helburu/alerta balio berriak, OMEk proposatutako atalaseekin lerrokatuta.

KUTSATZAILEA	Aldia	102/2011 ED (2008/50/EE Zuzentaraia)	Airearen kalitateari buruzko Europako Zuzentarau berria 2030	OME 2005	OME 202 1
PM _{2.5} , µg/m ³	Urteko	25	10	10	5
	24 ordu	-	25 (18 aldiz)	25 (3 edo 4 aldiz)	15 (3 edo 4 aldiz)
PM ₁₀ , µg/m ³	Urteko	40	20	20	15
	24 ordu	50 (35 aldiz)	45 (18 aldiz)	50 (3 edo 4 aldiz)	45 (3 edo 4 aldiz)
O ₃ , µg/m ³	8 ordu	120 (25 aldiz)	120 (18 aldiz)	100	100 (3 edo 4 aldiz)
NO ₂ , µg/m ³	Urteko	40	20	40	10
	24 ordu	-	50 (18 aldiz)	-	25 (3 edo 4 aldiz)
	1 ordu	200 (18 aldiz)	200 (behin)	-	-
SO ₂ , µg/m ³	Urteko	-	20	-	-
	24 ordu	125 (3 aldiz)	50 (18 aldiz)	20 (3 edo 4 aldiz)	40 (3 edo 4 aldiz)
	1 ordu	350 (24 aldiz)	350 (behin)	-	-
CO, mg/m ³	24 ordu	-	4 (18 aldiz)	-	4
	8 ordu	10	10	-	-
Bentzenoa µg/m ³	Urteko	5	3,4	-	-
Beruna, µg/m ³	Urteko	0,5	0,5	-	-
Artsnikoa, ng/m ³	Urteko	6	6	-	-
Nikela, ng/m ³	Urteko	20	20	-	-
Kadmioa, ng/m ³	Urtea	5	5	-	-
BaP, ng/m ³	Urtea	1	1	-	-

4

EGOERAREN DIAGNOSTIKOA

EMISIOEN MURRIZKETA ETA BETETZE-MAILA EUSKADIN

KUTSATZAILEA	Murrizketa EB-27an (2005-2019)	Murrizketa EAEn (2005-2019)	2020-202g aldiko edozein urtetarako murrizketa- konpromisoak, Göteborgeko Protokoloaren arabera	EA En Göteborgeko Protokoloaren baliokidea izango den helburua zozorako lortzeko joeraren balorazioa
NO _x	% 42	% 62	% 42	😊
NMVOC	% 29	% 36	% 28	😊
SO _x	% 77	% 59	% 59	😊
NH ₃	% 8	% 9	% 6	😊
PM _{2.5}	% 29	% 33	% 22	😊
CO	% 36	% 41	Ez du aplikatzen	Ez du aplikatzen

Emisioen murrizketek Göteborgeko Protokoloan Europar Batasuneko estatu kideentzat ezarritako kutsatzaile guztiak kontrolatzeko eta murrizteko konpromisoak bete dituzte. Murrizketa horiek 27 herrialdeek kutsatzaile guztietan lortutakoak baino handiagoak izan dira, SO₂-aren kasuan izan ezik; kasu horretan murrizketa estatu kideek lortutakoa baino txikixeagoa izan baita.

4

EGOERAREN DIAGNOSTIKOA

SEKTOREEK KUTSATZAILE BAKOITZAREN EMISIOEN GUZTIZKOARI EGITEN DIOTEN EKARPENA

102/2011 Errege Dekretuaren eraginpean dauden kutsatzaileen artean, ibilgailuen garraioa eta errekontza industrialaren sektorea eta errekontza ez-industrialaren sektorea (bizitegi-, merkataritza- eta erakunde-sektorea) dira airearen kalitatean eraginik handiena dutenak eta Plan honen bidez emisioak murrizteko ahaleginik handiena behar dutenak.

KUTSATZAILEA	SEKTOREAK					
	Ibilgailuen garraioa	Industria	Bizitegi-, merkataritza- eta erakunde-sektorea	Energiaren sektorea	Beste garraio-modu batzuk	Beste batzuk
NO _x	% 55	% 25	% 3	% 7	% 8	-
PM ₁₀	% 26	% 33	% 24	% 4	-	% 10
PM _{2.5}	% 30	% 26	% 38	% 3	% 2	-
SO _x	-	% 29	% 2	% 68	-	-
CO	% 27	% 52	% 17	% 2	-	-

Iturria: Euskadiko partikulen, gas azidotzaileen eta ozono troposferikoaren aitzindarien emisioen inbentarioa(Ihobe, 2019)

4

EGOERAREN DIAGNOSTIKOA

AIREAREN KALITATEARI BURUZKO TXOSTENAK EUSKADIN

Azken urteetan, Euskadik ia oso-osorik bete ditu airearen kalitateari lotutako kutsatzaile guztietarako araututako mailak. Edonola ere, kutsadura atmosferikoa hainbat ikuspegi osagarritatik lantzen da:

- emisio-iturrien kontrola eta jarraipena,
- airearen kalitatearen azterketa, eta
- herritarrek arlo horren inguruko kezkez duten pertzepzioa.

**LEGE-ESPARRUA
BETETZEN
DU**
(102/2011 ED)

EZ
DITU BETETZEN
**ZUZENTARAU
BERRIAN**
PM2.5 ETA NO2
TERMINOETAN PROPOSATUTAKO
MUGA-BALIOAK

5

PRINTZIOAK, HELBURUAK, ARDATZ ESTRATEGIKOAK ETA JARDUKETA-ILDOAK

PLANAREN ESPARRU ESTRATEGIKOA

Beharrezkoa da Planaren esparru estrategikoak emisio kutsatzaileak murrizteari eta konponbideak indartzeari buruzko alderdiak jasotzea, berrikuntzari eta garapenari lotuta, ekonomia lehiakorra sustatze aldera.

Airearen
kalitatearen
diagnostikoa eta
emisioak Euskadin

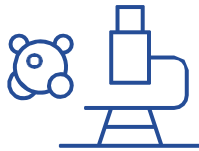

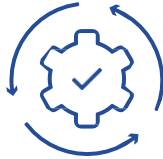
Testuinguru
politikoaren
azterketa
(EU, Espainia,
Euskadi)

HELBURUAK,
ARDATZ
ESTRATEGIKOAK
ETA
JARDUKETA-ILDOAK

5.1 PRINTZIOAK

 <p>Osasunaren babesa</p> <p>Airearen kutsadurak osasunean dituen ondorioak murriztea.</p>	 <p>"Zero" kutsadura</p> <p>Airearen kalitatean ondoriorik handienak dituzten sektoreetan kutsatzaileen emisioa murriztea, hala nola garraioan, industrian eta etxe-bizitzetan/merkataritzan/erakundeetan.</p>	 <p>Bilakaera eta egokitzapena</p> <p>Airearen kalitate-mailak kontrolatzeko, jarraitzeko eta ebaluatzeko eta herritarrei informazioa emateko egungo sistemetan hobekuntzak aplikatzea eta haiek berritzea.</p>	
 <p>Ezagutza eta ikerketa</p> <p>Ikerketa eta berrikuntza babestea, airearen kutsaduraren inpaktuei buruzko ezagutza hobetzeko funtsezko element gisa.</p>	 <p>Sentsibilizazioa, kontzientzia eta hezkuntza</p> <p>Herritarrei been osasuna eta airearen kalitatea hobetzeko zer neurri har ditzaketen ulertzen lagunduko dieten informazioa eta hezkuntza sustatzea.</p>	 <p>Gardentasuna, zeharkakotasuna eta parte-hartzea</p> <p>Airearen kutsaduraren problematika politika sektore- eta lurralde-politika guztietan txertatzea, gizarteak prozesu horretan parte hartzen duela ziurtatuz.</p>	 <p>Administrazio publiko eredugarria</p> <p>Administrazioaren jarduketa eredugarri eta koordinatuabultzatzea, Euskadi zero emisioko gizarte bihurtzeko.</p>

5.2 PLANAREN HELBURUAK

HELBURU OROKORRA

Airearen kalitate-maila gero eta osasungarriagoa lortzea, Europako zuzentarau-proposamen berrian ezarritako mugak betetzeari aurrea har diezaiogun, OMEren gomendio zorrotzenak ahaztu gabe.

2030 ERAKO EUSKADIKO AIREAREN KALITATEAREN PLANAREN HELBURUAK

NOx eta SO₂ emisioak

% 70

murriztea *

*2005. urtearekin alderatuta

PM_{2.5}
emisioak

% 50

murriztea

Aireare kalitatea
neurtzeko puntuen

% 100

urteko batez

bestekoak betetzen dituzte*

Airearen kalitatea
neurtzeko puntuen

% 50

urteko batez bestekoaren

azpitik daude*

2030erako EUSKADIKO AIREAREN KALITATEAREN PLANAREN KONPROMISOAK

- Airearen kalitate-mailek OSASUNEAN duten eragina ezagutzea
- Ozono troposferikoaren portaera ezagutzeko estrategiak ezartzea, haren murrizketan aurrera egiteko

* %100: 20 µg/m³-ko balioa urteko batez besteko gisa PM₁₀-rako 10 µg/m³-ko balioa urteko batez besteko gisa PM_{2,5}-erako 20 µg/m³-ko balioa urteko batez besteko gisa NO₂-rako

* %50: 15 µg/m³-ko batez bestekoaren azpitik daude PM₁₀-rako 5 µg/m³-ko batez bestekoaren azpitik daude PM_{2,5}-erako 10 µg/m³-ko batez bestekoaren azpitik daude NO₂-rako

5

PRINTZIOAK, HELBURUAK, ARDATZ ESTRATEGIKOAK ETA JARDUKETA-ILDOAK

5.3 ARDATZ ESTRATEGIKOAK

1.ARDATZ ESTRATEGIKOAK
KUTSADURA
ATMOSFERIKOA ETA
OSASUNA

2.ARDATZ ESTRATEGIKOAK
MUGIKORTASUN
JASANGARRIA ETA HIRI-
BERRONERATZEA

3.ARDATZ ESTRATEGIKOAK
KUTSADURA FUNTSEZKO BESTE
SEKTORE BATZUETAN MURRIZTEA

4.ARDATZ ESTRATEGIKOAK
AIREAREN KALITATEAREN
KONTROLA, JARRAIPENA ETA
EBALUAZIOA HOBETZEA

5.ARDATZ ESTRATEGIKOAK
HERRITARRAK KUTSADURA
ATMOSFERIKOAREN ARLOAN
PRESTATZEA,
SENTSIBILIZATZEA ETA
KONTZIENTZATZEA

5.3 ARDATZ ESTRATEGIKOAK ETA JARDUKETA-ILDOAK

1.ARDATZ ESTRATEGIKOAK KUTSADURA ATMOSFERIKOA ETA OSASUNA

1.Jarduketa-Ildoa

Kutsadura atmosferikoa Euskadiko biztanleen osasunean dituen eraginei buruzko ezagutza hobetzea.

2.Jarduketa-Ildoa

Kutsadura atmosferikoa osasunean eragiten dituen ondorio kaltegarrien prebentzioan laguntzea.

4.ARDATZ ESTRATEGIKOAK

AIREAREN KALITATEAREN KONTROLA, JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA HOBETZEA

8.Jarduketa-Ildoa

Airearen kalitateari buruzko informazioa hobetzea.

9.Jarduketa-Ildoa

Egungo ebaluazio- eta kontrol-sistemetan hobekuntzak egitea.

2. ARDATZ ESTRATEGIKOAK MUGIKORTASUN JASANGARRIA ETA HIRI-BERRONERATZEA

3.Jarduketa-Ildoa

Mugikortasun garbia eta jasangarria sustatzea.

4. Jarduketa-Ildoa

Mugikortasun jasangarriagoa planifikatzea.

5. Jarduketa-Ildoa

Mugikortasun aktiboa sustatzeko hiri-plangintza, eta ingurune osasungarriak bultzatuko dituen hiri-berroneratzea.

5.ARDATZ ESTRATEGIKOAK

HERRITARRAK KUTSADURA ATMOSFERIKOAREN ARLOAN PRESTATZEA, SENTSIBILIZATZEA ETA KONTZIENTZATZEA

10.Jarduketa-Ildoa

Kutsadura atmosferikoaren arloan prestatzea.

11.Jarduketa-Ildoa

Kutsadura atmosferikoaren arloan informatu eta sentsibilizatzea.

3.ARDATZ ESTRATEGIKOAK KUTSADURA FUNTSEZKO BESTE SEKTORE BATZUETAN MURRIZTEA

6.Jarduketa-Ildoa

Energia-efizientzia eta energia berriztagarriak bultzatzea.

7.Jarduketa-Ildoa

Hiri- eta industria-esparruko beste jarduketa eta erregulazio batzuk.

6

GOBERNANTZA-EREDUA ETA JARRAIPEN ETA EBALUAZIO SISTEMA

2030erako Euskadiko Airearen Kalitatearen Plana Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak zuzenduko du. Hala ere, kutsadura atmosferikoaren problematika zeharkakoa denez gero, izaera eta jatorri desberdineko beste eragile batzuen babesa eta bultzada behar du. Hortaz, Planak eragile horiek barnean hartzeko eta baterako ekintza baten bidez baliabideak optimizatzeko lan egin behar du.

Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren barruan, 2030erako Airearen Kalitatearen Planaren jarraipena Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetzak egingo du. Azken ebaluazioak kanpoko kontraste bat izango du.

Plan honen jarraipena errazteko, **Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko langileez, Osasun Saileko langileez eta Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saileko langileez osatutako batzorde bat sortuko da.**

Batzorde hori informazioa biltzeaz eta Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuekin eta Plan hau zabaltzen lagunduko duten euskal administrazioekin koordinatzeaz arduratuko da.

7

AURREKONTU-PLANGINTZA

AURREKONTU GLOBALA

45

milioi euro

.....

Plan honen aurrekontu-baliabideak Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren eta ekintzak gauzatzeko ardura duten Eusko Jaurlaritzako gainerako sailen artean banatzen dira. Zehazki, Planaren 2024-2030 aldirako irismenari lotutako aurrekontu globala **45 milioi euro** ingurukoa da, Planaren jarduketa-ildoei esleitutako partida guztiekin bat datorrena; eta, zehazki, 7 milioi euro 2024ri dagozkie.

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

EKONOMIAREN GARAPEN,
JASANGARRITASUN
ETA INGURUMEN SAILA

DEPARTAMENTO DE DESARROLLO
ECONÓMICO, SOSTENIBILIDAD
Y MEDIO AMBIENTE

**EUSKADIKO ITUN BERDEA
PACTO VERDE DE EUSKADI**

www.euskadi.eus